

Amann proti Švýcarsku, rozsudek velkého senátu ze dne 16. 2. 2000

Stěžovatel: Amann

Žalovaný stát: Švýcarsko

Číslo stížnosti: 27798/95

Datum: 16.02.2000

Článek Úmluvy: čl. 13
čl. 8

Rozhodovací formace: Velký senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: dostupnost zákona, předvídatelnost zákona, respektování korespondence/tajemství listovní a jiných záznamů a zpráv, respektování soukromého života, stanoveno zákonem, svoboda projevu/sdělovací prostředky, zásah

Významnost: 1

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

16. února 2000

VĚC AMANN

(Rozsudek ve věci Amann versus Švýcarsko)

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“), zasedající podle článku 27 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) ve znění Protokolu č. 11 a podle relevantních ustanovení Jednacího řádu Soudu jako Velký senát, který tvořili soudci E. Palmová, předsedkyně, L. Wildhaber, L. Ferrari Bravo, Gaukur Jörundsson, L. Caflish, I. Cabral Barreto, J.-P. Costa, W. Fuhrmann, K. Jungwiert, M. Fischbach, B. Zupančič, N. Vajičová, J. Hedigan, W. Thomassenová, M. Tsatsa-Nikolovská, E. Levits, K. Traja, Sir John Laws, ad hoc soudce, jakož i M. de Salvia, tajemník Soudu, po uzavřené poradě, která se konala dne 30. září 1999 a 12. ledna 2000, posledně uvedeného data vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ byl postoupen Soudu Evropskou komisí pro lidská práva (dále jen „Komise“) v rámci tříměsíční lhůty stanovené dřívějšími články 32 § 1 a 47 Úmluvy. Tomu předcházela stížnost (č. 27798/95) proti Švýcarsku předložená u Komise podle článku 25 Úmluvy švýcarským občanem panem Hermannem Amannem dne 27. června 1995. Poté, co byl na počátku označen Komisí svými iniciálami H. A., stěžovatel následně souhlasil s tím, aby jeho jméno bylo odhaleno.

Žádost Komise se opírala o články 44 a 48 a o prohlášení, jímž Švýcarsko uznalo obligatorní

jurisdikci Soudu (bývalý článek 46). Cílem stížnosti bylo dosáhnout rozhodnutí, zda skutkový děj případu zakládá porušení závazků odpovědného státu podle článků 8 a 13 Úmluvy.

2. V souladu s článkem 5 § 4 Protokolu č. 11 byl případ postoupen Velkému senátu Soudu. Členem Velkého státu se stali ex officio L. Wildhaber, soudce zvolený za Švýcarsko (článek 27 § 2 Úmluvy a ustanovení 24 § 4 Jednacího řádu Soudu) a předseda Soudu, E. Palmová, místopředsedkyně Soudu, jakož i J.-P. Costa a M. Fischbach, místopředsedové sekcí (článek 27 § 3 Úmluvy a ustanovení 24 § 3 a § 5 písm. a/ Jednacího řádu Soudu). Dalšími členy jmenovanými k doplnění Velkého senátu se stali L. Ferrari Bravo, Gaukur Jörundsson, Cabral Barreto, W. Fuhrmann, K. Jungwiert, B. Zupančič, N. Vajičová, J. Hedigan, W. Thomassenová, M. Tsatsa-Nikolovská, T. Pantiru, E. Levits a K. Traja (ustanovení 24 § 3 Jednacího řádu Soudu).
3. U Soudu byl stěžovatel zastoupen panem L. A. Minellim z advokátní komory v Curychu, kterému předsedkyně Velkého senátu povolila užívat německý jazyk (ustanovení 34 § 3 a 71 Jednacího řádu Soudu). Švýcarská vláda (dále jen „Vláda“) byla zastoupena panem P. Boillatem, vedoucím mezinárodního oddělení Federálního úřadu spravedlnosti.
4. Po konzultaci se zástupcem Vlády a právním zástupcem stěžovatele Velký senát rozhodl, že není nutné svolat ústní jednání.
5. Tajemník Soudu obdržel stanovisko a dokumenty od Vlády ve dnech 15. a 22. dubna, stanovisko a dokumenty od stěžovatele dne 11. května 1999 a stanoviska a reagující připomínky Vlády a stěžovatele ve dnech 10. a 14. června 1999.
6. Jelikož pan Pantiru se nemohl zúčastnit jednání dne 12. ledna 2000, nahradil jej ve funkci člena Velkého senátu L. Caflisch, náhradní soudce (ustanovení 24 § 5 písm. b/ Jednacího řádu Soudu).

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Stěžovatel, který se narodil v roce 1940, je obchodníkem žijícím ve Švýcarsku. Počátkem osmdesátých let dovážel do Švýcarska depilační přístroje, které inzeroval v časopisech.
3. Dne 12. října 1981 telefonovala stěžovateli jakási žena z bývalého sovětského velvyslanectví v Bernu, aby si objednala depilační přístroj „Perma Tweez“.
4. Telefonický hovor byl přerušen Úřadem federálního veřejného prokurátora, který pak požádal zpravodajskou službu kantonu Curych, aby provedla vyšetřování stěžovatele a zboží, které prodává.
5. Ve zprávě, kterou vypracovala policie kantonu Curych v prosinci 1981, se uvádělo, že stěžovatel, který byl zaregistrován v obchodním rejstříku od roku 1973, podniká v oboru aerosolů. Dále se zde uvádělo, že „Perma Tweez“ je depilační přístroj na baterii; ke zprávě byl připojen letáček popisující přístroj.
6. Dne 24. prosince 1981 založil Úřad federálního veřejného prokurátora kartu o stěžovateli pro svůj rejstřík karet národní bezpečnosti na základě údajů poskytnutých policií kantonu Curych.
7. V roce 1990 se veřejnost dověděla o existenci rejstříku karet vedeného Úřadem veřejného prokurátora a mnoho lidí, včetně stěžovatele, požádalo o předložení své karty k nahlédnutí.
8. Tehdy bylo přijato několik různých zákonů o přístupu k dokumentům Konfederace a o příslušném řízení.
9. Dne 12. září 1990 zaslal zvláštní úředník pověřený vedením dokumentů o národní bezpečnosti Konfederace (dále jen „zvláštní úředník“) stěžovateli na jeho žádost fotokopii jeho karty.
10. Karta stěžovatele, která měla číslo (1153:0) 614 a na níž dvě pasáže byly censurovány modrým inkoustem (...), obsahovala tuto informaci:

„Od zpravodajské služby v Curychu: A. identifikován kontakt na ruské velvyslanectví v souladu se ...
A. obchodování s různými výrobky se společností Air-Spray-System. Přílohy: výpis z obchodního

rejstříku a letáček ... .“

16. Jakmile svou kartu obdržel, požádal stěžovatel ombudsmana při Úřadu federálního veřejného prokurátora, aby odhalil pasáže censurované modrým inkoustem.
17. Dne 9. října 1990 ombudsman odpověděl, že censurovaná pasáž na konci karty správně zakrývá iniciály úředníků Federální policie, kteří zapsali informace na kartu. Druhá censurovaná pasáž se vztahuje k opatřením technického dohledu nařízeného proti třetí straně; ombudsman prohlásil, že doporučí, aby zvláštní úředník tyto informace odhalil, jelikož – podle jeho názoru – zájem stěžovatele převažuje nad veřejným zájmem na utajení.
18. Dne 19. dubna 1991 zvláštní úředník rozhodl na základě článku 5 § 1 nařízení ze dne 5. března 1990 o zacházení s dokumenty týkajícími se národní bezpečnosti, že iniciály na konci karty nemohou být odhaleny. Byl rovněž toho názoru, že druhá censurovaná pasáž obsahuje zprávu kontrarozvědky, která podle článku 5 § 3 písm. a) tohoto nařízení nesmí být odhalena. Na základě těchto úvah bylo odhalení karty stěžovatele rozšířeno o jedno slovo („zprávou“):

„Od zpravodajské služby v Curychu: A. identifikován kontakt na ruské velvyslanectví v souladu se zprávou ... . A. obchodování s různými výrobky se společností Air-Spray-System. Přílohy: výpis z obchodního rejstříku a letáček ....“

19. Dne 26. října 1991 stěžovatel podal žádost o náhradu škody u federálního úřadu pro finance. Jeho žádost byla zamítnuta dne 28. ledna 1992.
20. Dne 9. března 1992 podal stěžovatel správní žalobu u Federálního soudu, v níž požadoval náhradu škody od Švýcarské konfederace ve výši 5000 švýcarských franků za nezákonné vnesení údajů o jeho osobě do rejstříku karet vedeného Úřadem federálního veřejného prokurátora. Současně požadoval, aby jeho spis a karta byly okamžitě zaslány do federálních archivů se zákazem pořizovat jakékoli kopie a aby bylo nařízeno uložit tyto informace pod zámkem a neodhalovat žádnou z nich bez jeho souhlasu.
21. Poté, co byla vyzvána k předložení svých písemných připomínek. Konfederace sdělila ve své zprávě ze dne 26. května 1992. že podle informací poskytnutých Úřadem veřejného prokurátora a zvláštním úředníkem se záznamy o sledování již nenacházejí ve spisech Federální policie. Současně v léto souvislosti bylo poukázáno na to, že podle oddílu 66(1 ter) federálního zákona o trestním řízení (dále jen „FCPA“) dokumenty, které již nejsou nezbytné, musí být zničeny.
22. Před Federálním soudem se konala ústní jednání ve dnech 27. října 1993 a 14. září 1994.

Právní zástupce stěžovatele poukázal na to, že číslo případu uvedené na kartě (1153:0) 614 je kódem znamenajícím „komunistická země“ (1). „Sovětský svaz“ (153). „vznikla špionáž“ (0) a „různé kontakty s Východním blokem“ (614).

Zástupkyně Konfederace prohlásila, že pokud někdo z dřívějšího sovětského velvyslanectví byl pod dohledem, pak při každém telefonickém hovoru byly obě strany identifikovány, byla o nich vystavena karta a vypracována zpráva o telefonním monitorování. V této souvislosti sdělila, že většina zpráv byla zničena a že ty z nich, které nebyly zničeny, jsou nyní uloženy v pytlích; byl záměr zničit je rovněž, avšak poté, co byla vytvořena funkce zvláštního úředníka, muselo být všechno ponecháno „ve svém současném stavu“. Zástupkyně dále uvedla, že neví, zda zpráva o telefonním monitorování týkající se stěžovatele byla či nebyla zničena. Podle informací, které získala od zvláštního úředníka, nebyly zprávy utříděny a prozkoumání obsahu všech dosud existujících pytlů by si vyžádalo práci asi pěti lidí po dobu jednoho roku.

23. Ve svém rozsudku ze dne 14. září 1994. který byl rozeslán dne 25. ledna 1995. Federální soud všechny požadavky stěžovatele zamítl.
24. Pokud se jedná o otázku, zda existoval právní základ pro opatření, jež jsou předmětem žaloby,

odvolal se Federální soud především na oddíl 17(3) FCPA a na článek 1 dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora. Shledal však zbytečným zkoumat, zda mohla být tato ustanovení právním základem pro údajné poškozování osobních práv stěžovatele, jelikož jedna z podmínek pro přiznání náhrady škody nebyla splněna.

25. Poté se soud odvolal na oddíl 66 a násl., zejména pak na oddíl 72 FCPA o monitorování telefonického spojení a poštovní korespondence, jakož i na články 265 a násl. trestního zákoníku, které upravují „trestné činy nebo zločiny proti státu“, a připomněl, že informace mohou být shromažďovány legálně, a to i předtím, než, je zahájeno stíhání, aby se zabránilo zločinu proti státu nebo národní bezpečnosti, jsou-li zde důkazy, že se takovýto zločin připravuje.

26. V této souvislosti Federální soud konstatoval;

“ ...karta pro žalobce byla vystavena v souvislosti s tehdejším monitorováním telefonického spojení se sovětským velvyslanectvím z důvodů kontrarozvědky. Jelikož měl žalobce kontakty s mužem či ženou - zaměstnancem sovětského velvyslanectví a nebylo okamžitě jasné, že přístroj „Perma Tweez“, který prodává, je neškodný depilační přístroj, jednaly orgány správně při prošetřování jeho totožnosti, jeho okolí a daného přístroje „Perma Tweez“ a zaznamenaly výsledek.“

27. Federální soud však konstatoval, že nemusí rozhodovat o lom, zda tato ustanovení, zejména oddíl 66(1 ter) FCPA, umožňují, aby takto získané informace byly uchovány poté, co se stalo zřejmým, že se nepřipravuje žádný trestný čin, jelikož stěžovatel neutrpěl vážný zásah do svých osobnostních práv.

28. V léto souvislosti Federální soud připomněl, že podle oddílu 6(2) federálního zákona o odpovědnosti ze dne 14. března 1958 je Švýcarská konfederace povinna platit náhradu v případech vážného porušení osobních práv, avšak usoudil, že v tomto případě tato podmínka splněna nebyla. Federální soud konstatoval, že pouhá skutečnost, že stěžovatel byl ve spise označen jako „kontakt na ruské velvyslanectví“, může být jen stěží pokládána za porušení osobních práv. Kromě toho, i když část čísla případu znamenala „vznikla špionáž“, nic nesvědčí pro to, že orgány pokládaly stěžovatele za špiona, a ačkoli výraz „kontakt na ruské velvyslanectví“ může pojmově zahrnovat, že stěžovatel měl skutečně pravidelný kontakt s velvyslanectvím, je třeba vidět jeho kartu nikoli izolovaně, nýbrž v širším kontextu rejstříku karet jako celku s přihlédnutím k dalším okolnostem případu: zejména skutečnost, že v jeho kartě nebyl učiněn žádný další záznam, svědčí o tom, že orgány stěžovatele nepodezíraly, že má ilegální kontakty s velvyslanectvím. Dále pak nebylo možno presumovat, že stěžovatel byl objektem sledování při jiných příležitostech nebo že zaznamenaná informace byla odhalena třetím stranám. Celkově vzato se stěžovatelův spis jevil jako méně důležitý a nic neukazuje na to, že byl použit pro jiné účely nebo že byl nezákonně odhalen.

29. Závěrem Federální soud konstatoval, že správní žaloba stěžovatele, kterou podal dne 9. března 1992. je „účinným právním prostředkem nápravy“ ve smyslu článku 13 Úmluvy. Rovněž, poukázal na to, že stěžovatel mohl zahájit řízení, v němž by napadl určité údaje v rejstříku karet vedeném veřejným prokurátorem a požadoval jejich změny. V této souvislosti se Federální soud odvolal, inter alia. na směrnice Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelné na zpracování osobních dat ve federální správě (oddíl 44), na federální dekret ze dne 9. října 1992 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora (článek 7 § 1) a na nařízení Federální rady ze dne 20. ledna 1993 o nahlížení do do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora (článek 11 § 1).

30. V roce 1996 byla karta stěžovatele vyjmuta z rejstříku karet a byla přenesena do federálního archivu, kde do ní bude možné nahlédnout až za padesát let.

31. Relevantní vnitrostátní právo

32. Federální ústava

33. Relevantní ustanovení federální ústavy v předmětném období zněla následovně:

Článek 102

„Práva a povinnosti Federální rady, jak jsou uvedeny v této Ústavě, jsou mimo jiné následující:

9. Bude zajišťovat, aby byla chráněna vnější bezpečnost Švýcarska a aby byla zachována jeho nezávislost a neutralita;
10. Bude zajišťovat, aby byla chráněna vnitřní bezpečnost Konfederace a aby byl zachován klid a pořádek;

...“

29. Dekret Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora
30. Relevantní ustanovení dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora zní následovně:

Článek 1

„Policejní služba Úřadu federálního veřejného prokurátora (Federální policie) bude vykonávat vyšetřovací a informační službu v zájmu vnitřní a vnější bezpečnosti Konfederace. Tato služba bude zahrnovat:

1. Dohled a ochranu před činy, které mohou ohrozit vnitřní nebo vnější bezpečnost Konfederace (politická policie);
2. Policejní vyšetřování a stíhání trestných činů proti vnitřní nebo vnější bezpečnosti Konfederace (justiční policie).“
3. Federální zákon o trestním řízení
4. Relevantní ustanovení federálního zákona o trestním řízení v předmětném období zněla následovně:

Oddíl 17

„3. Úřad federálního veřejného prokurátora bude vybaven personálem, který bude nezbytný, aby umožnil provádění jednotné vyšetřovací a informační služby v zájmu vnitřní a vnější bezpečnosti Konfederace. Úřad Federálního veřejného prokurátora bude zpravidla jednat v součinnosti s příslušnými policejními orgány kantonů. V každém případě bude informovat tyto policejní orgány o výsledcích svého vyšetřování, jakmile to umožní jejich účel a stupeň, jehož bylo v řízení dosaženo.“

Oddíl 66

„1. Vyšetřující soudce může nařídít sledování poštovní korespondence a telefonického a telegrafního spojení obžalovaného nebo podezřelého, jestliže

(a) trestní řízení se týká trestného činu nebo zločinu, jejichž závažnost nebo zvláštní povaha opravňují k zásahu, nebo trestného činu spáchaného za pomoci telefonu, a jestliže

(b) zvláštní okolnosti nasvědčují tomu, že osoba, jež má být sledována, je podezřelá, že je hlavním pachatelem nebo spolupachatelem při spáchání trestného činu. a jestliže

(c) bez zásahu by se stala nezbytná vyšetřování výrazně obtížnější, nebo jestliže další vyšetřovací opatření nepřinesla žádné výsledky.

1 bis. Jsou-li splněny podmínky opravňující ke sledování obžalovaného nebo podezřelého, mohou být sledovány i třetí osoby, opravňují-li zvláštní okolnosti k domněnce, že obdržely nebo předaly informaci určenou pro obžalovaného nebo podezřelého nebo jím vyslanou ... Telefonní spojení třetích stran může být monitorováno kdykoliv, existují-li důvody pro podezření, že bylo použito obžalovaným.

1 ter. Záznamy, které nejsou potřebné k vedení vyšetřování, budou uchovány pod zámekem na odděleném místě a na konci řízení budou zničeny.“

Oddíl 66 bis

„1. Do čtyřadvaceti hodin od svého rozhodnutí vyslaví vyšetřující soudce jeho písemné vyhotovení a spolu se spisem a stručným uvedením jeho důvodů jej postoupí ke schválení předsedovi oddělení pro obžaloby.

2. Rozhodnutí zůstane v platnosti nejdéle šest měsíců; vyšetřující soudce může prodloužit jeho platnost o jedno nebo více šestiměsíčních období. Nařízení prodlužující jeho platnost, spolu se spisem a uvedením důvodů, musí být předloženo nejpozději deset dnů před uplynutím lhůty ke schválení předsedovi oddělení pro obžaloby.

3. Vyšetřující soudce přeruší sledování, jakmile se stane zbytečným, nebo okamžitě, je-li jeho rozhodnutí zrušeno.“

Oddíl 66 ter

„1. Předseda oddělení pro obžaloby přezkoumá rozhodnutí ve světle uvedení důvodů a spisu. Pokud shledá, že došlo k porušení federálního zákona, včetně jakéhokoliv zneužití diskreční pravomoci, rozhodnutí zruší.

2. Předseda oddělení pro obžaloby může nařídit sledování provizorně; v takovém případě stanoví lhůtu, během níž musí vyšetřující soudce zdůvodnit toto opatření, a to buď přidáním relevantního materiálu ke spisu, nebo ústně.“

Oddíl 66 quater

„1. Řízení bude uchováno v tajnosti, a to i před dotčenou osobou. Předseda oddělení pro obžaloby své rozhodnutí stručně odůvodní a vyrozumí o tom vyšetřujícího soudce do pěti dnů ode dne, kdy sledování započalo, nebo, byla-li lhůta platnosti prodloužena, před započatím dalšího období.

2. Předseda oddělení pro obžaloby zajistí, že zasahování bude po uplynutí lhůty přerušeno.“

Oddíl 72

„1. Před zahájením předběžného vyšetřování může hlavní veřejný prokurátor nařídit zasahování do poštovní korespondence a telefonního a telegrafního spojení a nařídit použití technických přístrojů ...

2. Hlavní veřejný prokurátor může tato opatření nařídit také proto, aby zabránil spáchání trestného činu opravňujícího k takovému zásahu, jestliže zvláštní okolnosti vzbuzují domněnku, že se takový trestný čin připravuje.

3. Oddíly 66 a 66 quater se budou aplikovat analogicky.“

4. Právní úprava zacházení s dokumenty Konfederace a nahlížení do nich

5. Relevantní ustanovení směrnic Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelná na zacházení s dokumenty ve federální správě mají následující znění:

Obecné zásady

41. Zásady upravující zpracování dat

„411. Pro zpracování osobních dat musí být dán právní základ.

412. Osobní data mohou být zpracována pouze pro velmi specifické účely. Používaná technika zpracování dat musí být vhodná a nezbytná pro splnění úkolu, který má být proveden.

413. Nepřesná či neúplná data musí být opravena s přihlédnutím k účelu zpracování.

414. Data, u nichž nelze předvídat další použití nebo která byla evidentně zpracována nezákonným způsobem, musí být zničena.

Povinnost archivovat je ve federálním archivu není dotčena.“

43. Informace

„431. Pokud jde o spisy s personálními daty, musí federální úřady a další správní jednotky, které mají stejné postavení, přijmout nezbytná opatření, aby zajistily, že budou moci poskytovat informace na právním základě podle účelu spisů, povahy zpracovávaných dat a jejich právních příjemců každému, kdo to bude požadovat.

432. Na žádost musí úřady sdělit srozumitelným způsobem každému, kdo prokázal svou totožnost, zda - a která - data o jeho osobě byla získána ze zvláštního spisu.“

433. Oprava a zničení na základě žádosti

„Jestliže se po podání žádosti zjistí, že data ohledně osoby podávající žádost jsou nepřesná či neúplná, nebo nevhodná pro účel, pro který byla zaznamenána, nebo jeli toto zpracování nelegální nebo pro jiný účel, musí příslušný orgán takováto data okamžitě opravit nebo zničit, a to nejpozději do následujícího nahlédnutí do spisu.“

35. Relevantní ustanovení nařízení Federální rady ze dne 5. března 1990 o zpracování dokumentů o federální národní bezpečnosti mají toto znění:

Článek 1

1. Tímto nařízením se zaručuje, že osoby, o nichž federální policie vlastní dokumenty shromážděné z důvodů národní bezpečnosti, mohou bránit svá osobní práva, aniž by to bylo na újmu plnění úkolů v oblasti národní bezpečnosti.
2. Federální dokumenty shromážděné z důvodů národní bezpečnosti budou dány pod ochranu zvláštního úředníka ...“

Článek 4

„1. Zvláštní úředník bude pečovat o všechny dokumenty náležející policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora.

2. Zvláštní úředník bude dokumenty třídit a bude skartovat ty z nich, které již neslouží danému účelu ...“

Článek 5

„1. Zvláštní úředník umožní žadatelům, aby se seznámili se svými kartami, a to tak, že jim zašle jejich kopie.

2. Zvláštní úředník neumožní přístup k údajům týkajícím se osob, které vypracovaly karty, a služeb zahraničního zpravodajství a bezpečnosti.
3. Kromě toho může zvláštní úředník odmítnout nebo omezit konsultaci, jestliže

(a) odhalí podrobnosti probíhajících vyšetřovacích postupů nebo poznatků týkajících se boje proti terorismu, kontrašpionáže nebo boje proti organizovanému zločinu...”

Článek 13

„1. Ombudsman jmenovaný Federální radou posoudí na žádost dotčené osoby, zda toto nařízení bylo dodrženo.“

Článek 14

„1. Každý, kdo tvrdí, že jeho žádost prohlédnout si svou kartu nebyla projednána v souladu s tímto nařízením, se může obrátit na ombudsmana ve lhůtě třiceti dnů.

2. Jestliže ombudsman usoudí, že nařízení bylo dodrženo, bude o tom informovat žadatele. Zvláštní úředník pak vydá nové rozhodnutí, proti němuž bude možné se odvolat.“
3. Jestliže ombudsman usoudí, že nařízení nebylo dodrženo, bude o tom informovat žadatele a zvláštního úředníka. Zvláštní úředník pak vydá nové rozhodnutí, pokud jde o věc, na niž si žadatel stěžoval.
4. Relevantní ustanovení federálního dekretu ze dne 9. října 1992 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora stanoví:

Článek 4

„1. Povolení nahlížet do dokumentů bude uděleno osobám, které předloží důkaz prima facie, že utrpěly hmotnou nebo morální škodu v souvislosti s informací pocházející z dokumentů, které vlastní policejní služba, nebo s činy úředníků Úřadu federálního veřejného prokurátora.“

Článek 7

„1. Zvláštní úředník třídí dokumenty, které má ve své ochraně, a vyřazuje ty z nich, které již nejsou nutné pro národní bezpečnost a které již nepodléhají řízení o nahlížení do nich.

2. Dokumenty týkající se trestního řízení budou vyřazeny, jestliže

(a) uplynula lhůta pro stíhání trestného činu v důsledku zastavení řízení;

(b) řízení bylo uzavřeno vykonatelným rozsudkem.

3. Vyřazené dokumenty se archivují ve federálních archivech. Orgány již do nich nemohou nahlížet a na padesát let je k nim zakázán přístup.“
4. Relevantní ustanovení, zakotvená v nařízení Federální rady ze dne 20. ledna 1993 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora, znějí takto:

Článek 11

„1. Osoba, která napadá přesnost některých údajů, může požadovat, aby byla učiněna vhodná poznámka v dokumentu nebo aby k němu byla připojena.

2. Dokumenty, které jsou zjevně chybné, budou na žádost dotčené osoby opraveny.“
3. Parlamentní vyšetřovací komise vytvořená za účelem prošetření takzvané aféry kolem

„rejstříku karet“

4. Parlamentní vyšetřovací komise (dále jen „PCI“) byla vytvořena za účelem takzvané aféry kolem „rejstříku karet“. Ve své zprávě zveřejněné ve Federal Gazette (FF 1990, I. str. 593 a násl.) uvedla mimo jiné v souvislosti s monitorováním telefonických hovorů (str. 759 a 760):

„Podle různých pramenů má určitý počet lidí obavy, že jsou jejich telefonické hovory monitorovány z politických důvodů. PCI provedla zevrubný průzkum opatření technického dohledu nařízených Úřadem federálního veřejného prokurátora. Během tohoto průzkumu požádala PCI Úřad federálního veřejného prokurátora o úplný a podrobný seznam osob, jejichž telefony byly odposlouchávány a jejichž telefonické rozhovory byly monitorovány; tento seznam byl pak porovnán se seznamem vyžádaným nezávisle od Úřadu pro poštu, telekomunikace a telegraf. Poté se mohla PCI ujistit o tom, částečně s pomocí určitých dokumentů, jakož i po rozhovoru s předsedou oddělení pro obžaloby Federálního soudu, že neexistují rozdíly mezi seznamy sestavenými orgány nařizujícími odposlech telefonů a orgány, které tato nařízení vykonávají.

Federální vyšetřující soudce a, předtím než začne předběžné vyšetřování, hlavní veřejný prokurátor mají právo nařídit opatření ke sledování. Příslušné rozhodnutí má platnost nejvýše šest měsíců a může být prodlouženo v případě nezbytnosti. Rozhodnutí vyžaduje ve všech případech souhlas předsedy oddělení pro obžaloby Federálního soudu. Toto schvalovací řízení bylo v posledních deseti letech značně formalizováno a v současné době se aplikuje prostřednictvím předtištěných formulářů. PCI poznamenala, že všechna rozhodnutí byla předložena předsedovi oddělení pro obžaloby, který je všechna schválil s výjimkou.... „

ŘÍZENÍ PŘED KOMISÍ

39. Pan Amann se obrátil na Komisi dne 27. června 1995. S odvoláním na články 8 a 13 Úmluvy si stěžoval, že telefonický hovor, který obdržel, byl přerušen, že Hřad federálního veřejného prokurátora o něm založil kartu a uložil ji do federálního rejstříku karet a že z této souvislosti neměl žádný právní prostředek nápravy.
40. Komise prohlásila stížnost (č. 27798/95) za přípustnou dne 3. prosince 1997. Ve své zprávě ze dne 20. května 1998 (článek 31 Úmluvy v původním znění) dospěla k závěru, devíti hlasy proti osmi, že došlo k porušení článku 8, a jednomyslně, že nedošlo k porušení článku 13.

ZÁVĚREČNÁ PODÁNÍ K SOUDU

41. Ve svém prohlášení Vláda požádala Soud, aby konstatoval, že stěžovatel nezopakoval svou stížnost na porušení článku 13 Úmluvy, takže ji tudíž není třeba posuzovat. Pokud jde o meritum věci, požádala Vláda Soud, aby konstatoval, že skutkové okolnosti, které zavedly podnět ke ke stížnosti podané panem Amannem proti Švýcarsku, neznamenají porušení Úmluvy.
42. Stěžovatel požádal Soud, aby konstatoval, že došlo k porušení článků 8 a 13 Úmluvy, a aby mu přiznal spravedlivé zadostiučinění podle článku 41.

PŘÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 8 Úmluvy způsobené přerušением telefonického hovoru dne 12. října 1981
2. Stěžovatel uvedl, že přerušением telefonického hovoru, který obdržel od jisté osoby z bývalého sovětského velvyslanectví v Bernu, znamenalo porušení článku 8 Úmluvy, který zní takto:

“ 1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případu, kdy je to v souladu se

zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

3. Aplikovatelnost článku 8
4. Soud připomíná, že telefonické hovory obdržené v soukromých či obchodních místnostech spadají pod pojmy „soukromý život“ a „korespondence“ ve smyslu článku 8 § 1 (viz rozsudek ve věci Halford v. Spojené království*) ze dne 25. června 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997-III. str. 1016. § 44). O tomto bodu fakticky nebylo sporu.
5. Soulad s článkem 8
6. Zda došlo k zásahu
7. Soud poznamenává, že není sporu o tom, že Úřad federálního veřejného prokurátora přerušil a zaznamenal telefonický hovor, který obdržel stěžovatel dne 12. října 1981 od jisté osoby z bývalého sovětského velvyslanectví v Bernu. Existoval zde tudíž „zásah státního orgánu“ ve smyslu článku 8 § 2 do výkonu práva garantovaného stěžovateli podle odstavce 1 tohoto ustanovení (viz rozsudek ve věci Kopp v. Švýcarsko ze dne 25. března 1998).
8. Oprávněnost zásahu
9. Takovýto zásah znamená porušení článku 8. pokud není „v souladu se zákonem“, nesleduje jeden nebo více legitimních účelů uvedených v odstavci 2 a není navíc nezbytný v demokratické společnosti k dosažení těchto účelů.

(a) Zda byl zásah „v souladu se zákonem“

47. Stěžovatel uvedl, že ve švýcarském právu neexistuje právní základ pro tento zásah. Zejména pak tvrdil, že se Vláda nemůže dovolávat oddílů 66 až 72 FCPA jako základu pro napadené opatření, jelikož nemůže předložit žádný důkaz, že bylo zahájeno trestní řízení proti třetí straně nebo že státní orgány jednaly v souladu s postupem stanoveným těmito ustanoveními. V této souvislosti stěžovatel uvedl, že tvrzení Vlády, podle něhož dokumenty již nejsou k dispozici, postrádá na věrohodnosti. Ze zprávy parlamentní vyšetřovací komise, vytvořené za účelem prošetření takzvané aféry kolem „rejstříku karet“, vyplývá, že byly uchovány seznamy týkající se telefonních odposlechnů nařízených Úřadem federálního veřejného prokurátora a prováděných Úřadem pro poštu, telekomunikace a telegraf; kromě toho oddělení pro obžaloby Federálního soudu vedlo rejstříky se záznamy o povoleních udělených předsedou soudu; kromě toho Vláda nemůže tvrdit, že zaměstnankyně bývalého sovětského velvyslanectví v Bernu byla monitorována, nemá-li dokumenty na podporu tohoto tvrzení; a nakonec fakt, že záznamy nebyly zničeny „na konci řízení“ (oddíl 66 /1 ter/FCPA) ukazuje, že zde nešlo o vyšetřování ve smyslu oddílů 66 a násl. FCPA.

Stěžovatel uvedl, že všechny telefonní linky bývalého sovětského velvyslanectví v Bernu byly systematicky odposlouchávány, aniž by nějaká konkrétní osoba byla podezírána ze spáchání trestného činu nebo aniž by bylo zahájeno soudní řízení v souladu se zákonem. Dále pak uvedl, že tato domněnka byla potvrzena skutečností, že během řízení před švýcarskými orgány tyto výslovně zmínily termín „kontrarozvědka“. Kromě toho vyšetřování parlamentní vyšetřovací komise vytvořené k prošetření takzvané aféry kolem „rejstříku karet“ ukázalo, že federální policie sledovala cizince po desetiletí bez soudního nařízení. Na oddíl 17(3) FCPA se nelze odvolávat jako na právní základ pro takové praktiky politické policie.

Pokud se jedná o dekret Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora, poukázal stěžovatel na to, že text obsahuje čistě organizační ustanovení týkající se různých úřadů Federálního úřadu pro spravedlnost a policii a že v žádném případě nedává těmto úřadům pravomoc zasahovat do práv a svobod chráněných Úmluvou; nelze jej proto pokládat za adekvátní právní základ. Kromě toho má stěžovatel za to, že text není dostatečně přesný a přístupný, aby splňoval požadavek „předvídatelnosti“, jak jej definuje judikatura Soudu.

48. Komise konstatovala, že neexistoval dostatečný právní základ pro monitorování telefonických hovorů stěžovatele. Dekret Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora je koncipován v příliš obecných termínech. Kromě toho nebylo prokázáno, že řízení proběhlo v souladu s oddíly 66 a následně, FCPA
49. Vláda namítla, že ve švýcarském právu byl rozhodně právní základ. Jako preliminární bod uvedla, že dané opatření bylo provedeno v souladu s oddílem 66(1 bis) FCPA v rámci sledování nařízeného Úřadem federálního veřejného prokurátora vůči konkrétní zaměstnankyni bývalého sovětského velvyslanectví v Bernu a že stěžovatel nebyl podroben telefonnímu odposlechu ani jako podezřelý ani jako třetí strana (třetí stranou byla osoba, která si objednala depilační přístroj); stěžovatel byl tudíž zaznamenán „náhodně“ a jako „nezbytný účastník“.

Podle tvrzení Vlády mělo malý význam, zda bylo opatření nařízeno v kontextu trestního řízení, které již bylo dříve zahájeno, nebo za účelem zabránit spáchání trestného činu, jelikož oddíl 17(3) (opírající se o článek 102 § 9 a 10 federální ústavy), oddíl 72 FCPA a článek 1 dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora tvoří dostatečný právní základ v každém případě. Vláda poukázala na to, že Soud již v obdobných případech dospěl k závěru, že ve švýcarském právu existuje právní základ (viz výše citovaný rozsudek ve věci Kopp, str. 540-41. § 56-61).

Jedinou rozhodující otázkou je, zda byly splněny záruky poskytované zákonem. V léto souvislosti Vláda uvedla, že jelikož, nemůže nahlédnout do spisu, nemůže si ověřit, zda byl udělen souhlas předsedy oddělení pro obžaloby Federálního soudu, požadovaný podle oddílu 66 bis FCPA. Ve světle prohlášení ve zprávě parlamentní vyšetřovací komise sestavené k prošetření takzvané aféry kolem „rejstříku karet“, že předseda oddělení pro obžaloby Federálního soudu schválil všechna rozhodnutí vyšetřujícího soudce, však Vláda předpokládá, že tak učinil i v tomto případě.

50. Soud upozorňuje na svou ustálenou judikaturu, podle níž výraz „v souladu se zákonem“ vyžaduje nejenom, aby napadené opatření mělo určitý základ ve vnitrostátním právu, ale že se rovněž dovolává určité kvality daného zákona a že vyžaduje, aby byl přístupný dotčené osobě a aby jeho účinky byly předvídatelné (viz výše citovaný rozsudek ve věci Kopp, str. 540. § 55).

(i) Zda ve švýcarském právu existoval právní základ

51. Vláda a stěžovatel se neshodli v tom, zda tato podmínka byla splněna. S tvrzením Vlády, že oddíly 17(3) a 72 FCPA a článek 1 dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 byly dostatečným právním základem, stěžovatel nesouhlasil.
52. Soud připomíná, že přísluší primárně vnitrostátním orgánům, zejména soudům, aby interpretovaly a aplikovaly vnitrostátní právo (viz rozsudek ve věci Kruslin v. Francie ze dne 24. dubna 1990. Serie A č. 176-A. str. 21-22, § 29 a výše citovaný rozsudek ve věci Kopp, str. 541. § 59). V této souvislosti Soud poukazuje na to, že Federální soud ve svém rozsudku ze dne 14. září 1994 konstatoval, že není nutné zkoumat, zda oddíly 17(3) FCPA a článek 1 dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora mohou ospravedlnit zásah do osobních práv stěžovatele. Kromě toho se tento soud vyjádřil pouze velmi obecně o oddílu 72 FCPA, přičemž se omezil pouze na upozornění, že informace mohou být legálně shromažďovány za účelem zabránit trestnému činu proti státu nebo národní bezpečnosti, existují-li důkazy, že se takovýto trestný čin připravuje.
53. Je pravda, že Soud již rozhodl o otázce, zda federální zákon o trestním řízení znamená dostatečný právní základ pro odposlech telefonů (viz výše citovaný rozsudek ve věci Kopp, str. 540-541, § 56-61). Avšak na rozdíl od situace v daném případě orgán, u něhož si pan Kopp stěžoval (Federální rada), podrobně prozkoumal, zda bylo sledování legální (ibid.. str. 533. § 31 písm. b/), a nejednalo se o oddíl 72 FCPA.
54. V daném případě Soud nepokládá za nutné určit, zda existoval právní základ pro přerušování

telefonického hovoru dne 12. října 1981. I kdyby dospěl k názoru, že existoval, přesto zde nebyl splněn jeden z požadavků vyplývajících ze spojení „v souladu se zákonem“ - předvídatelnost.

(ii) Kvalita zákona

55. Soud připomíná, že spojení „v souladu se zákonem“ implikuje podmínky, které jdou nad rámec existence právního základu ve vnitrostátním právu, a vyžaduje, aby právní základ byl „přístupný“ a „předvídatelný“.
56. Podle ustálené judikatury Soudu je pravidlo „předvídatelné“, je-li formulováno s dostatečnou přesností, aby umožnilo každému jednotlivci - v případě potřeby na základě vhodné rady - upravit své chování (viz rozsudek ve věci Malone v. Spojené království ze dne 2. srpna 1984. Serie A č. 82. str. 31-32. § 66). Pokud se týká opatření při sledování. Soud zdůraznil důležitost tohoto pojmu následovně (ibid., str. 32-33. § 67-68):

„Soud by rád připomněl své stanovisko, že spojení „v souladu se zákonem“ neznamena pouhý zpětný odkaz na vnitrostátní právo, ale že se týká i kvality „zákonu“ a vyžaduje, aby byl kompatibilní s právním státem, jak je výslovně uvedeno v preambuli k Úmluvě ... Toto spojení tudíž implikuje, a to vyplývá z předmětu a účelu článku 8. že musí existovat určitá míra právní ochrany ve vnitrostátním právu proti svévolným zásahům státních orgánů do práv garantovaných odstavcem 1 ... Zejména tam, kde se pravomoc exekutivy vykonává tajně, je riziko svévole evidentní...“

Jelikož praktické provádění opatření ohledně tajného sledování spojení nemůže být přezkoumáváno dotčeným jednotlivcem nebo širokou veřejností, odporovalo by právnímu státu pro volnou úvahu poskytnutou legálně exekutivě, kdyby bylo vymezeno v termínech neomezené pravomoci. Proto musí zákon vymezit rozsah každé volné úvahy povolené příslušným orgánům a způsob jejího výkonu s dostatečnou jasností, s přihlédnutím k legitimnímu účelu daného opatření, aby byla jednotlivci poskytnuta adekvátní ochrana proti svévolnému zasahování.“

Soud rovněž prohlásil, že „odposlouchávání a jiné formy zasahování do telefonických hovorů jsou vážným zásahem do soukromého života a korespondence a že se proto musí opírat o „zákon“, který je obzvláště přesný. Je důležité mít v této věci jasná, detailní pravidla, zejména proto, že užívaná technika se postupně stává sofistikovanější“ (viz, výše citovaný rozsudek ve věci Kopp. str. 542-43, § 72).

57. Proto musí být v daném případě zvažena „kvalita“ relevantních právních ustanovení.
58. Soud upozorňuje především na to, že článek 1 dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora, podle něhož federální policie má za úkol „vykonávat vyšetřovací a informační službu v zájmu vnitřní a vnější bezpečnosti Konfederace“, včetně použití opatření ke „sledování“, neobsahuje žádné označení osob dotčených takovými opatřeními, žádné okolnosti, za nichž mohou být nařízena, ani žádné prostředky, které se použijí, či postupy, které je třeba dodržovat. Nelze proto tuto právní normu pokládat za dostatečně jasnou a detailní, aby poskytovala potřebnou ochranu proti zásahu orgánů do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého života a korespondence.
59. Soud má za to, že totéž platí pro oddíl 17(3) FCPA, který je koncipován obdobně.
60. Pokud jde o ostatní ustanovení federálního zákona o trestním řízení. Soud konstatuje, že oddíl 66 definuje kategorie osob, ohledně kterých může být odposlech telefonů soudně nařízen, a okolnosti, za nichž může být nařízeno sledování. Kromě toho oddíl 66 bis a násl. stanoví postup, který je třeba dodržet: realizace opatření je tudíž časově omezená a podléhá kontrole nezávislým soudcem, v daném případě předsedou oddělení pro obžaloby Federálního soudu.
61. Soud v žádném případě nezlehčuje význam těchto záruk. Upozorňuje však, že Vláda nebyla schopná prokázat, že podmínky aplikace oddílu 66 FCPA byla dodržena nebo že záruky

zakotvené v oddílech 66 a násl. FCPA byly respektovány.

Soud dále poukazuje na to, že v podání Vlády nebyl stěžovatel zmíněn jako objekt napadeného opatření, a to ani jako podezřelý či obžalovaný nebo jako třetí strana, o níž vznikla domněnka, že obdržela informaci nebo ji zaslala podezřelému nebo obžalovanému, avšak že byl „náhodně“ zapojen do telefonického hovoru zaznamenávaného během sledovacích opatření přijatých proti konkrétnímu členovi personálu bývalého sovětského velvyslanectví v Bernu.

Prvotním účelem federálního zákona o trestním řízení je sledování osob podezřelých nebo obžalovaných z trestného činu nebo zločinu (oddíl 66/1/ FCPA), nebo i třetích stran, o nichž se lze domnívat, že obdržely informace od takovýchto osob nebo jim je zaslaly (oddíl 66 bis FCPA), avšak zákon neupravuje detailně případ osob sledovaných „náhodně“ jako „nezbytných účastníků“ telefonických hovorů zaznamenávaných státními orgány podle těchto ustanovení. Zejména pak zákon nespécifikuje žádná preventivní opatření, jež by měla být přijata s ohledem na tyto osoby.

62. Soud dospívá k závěru, že o tomto zásahu nelze říci, že byl „v souladu se zákonem“, jelikož švýcarský zákon neuvádí s dostatečnou jasností rozsah a podmínky výkonu diskreční pravomoci státních orgánů v oblasti, která je předmětem posuzování.

Z toho vyplývá, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy, spočívajícímu v zaznamenání telefonického hovoru stěžovatele dne 12. října 1981. který vzešel od osoby na bývalém sovětském velvyslanectví v Bernu.

(b) Účel a nezbytnost zásahu

63. S přihlédnutím k výše uvedenému závěru Soud nepokládá za nezbytné posuzovat, zda byly splněny další požadavky článku 8 odstavce 2.
64. Údajné porušení článku 8 Úmluvy vyplývající ze založení karty a z jejího uložení v rejstříku karet Konfederace
65. Stěžovatel uvedl, že založení karty o jeho osobě po přerušení telefonického hovoru, který obdržel od osoby na bývalém sovětském velvyslanectví v Bernu, a její uložení v rejstříku karet Konfederace znamenalo porušení článku 8 Úmluvy.
66. Aplikovatelnost článku 8
67. Soud připomíná, že uchovávání dat týkajících se „soukromého života“ jednotlivce spadá pod rozsah aplikace článku 8 § 1 (viz rozsudek ve věci Leander v. Švédsko ze dne 26. března 1987. Serie A č. 116. str. 22. § 48).

V této souvislosti Soud poukazuje na to, že pojem „soukromý život“ nesmí být vykládán restriktivně. Respektování soukromého života zejména zahrnuje právo navazovat a rozvíjet vztahy s jinými lidskými bytostmi: z toho pak vyplývá, že v zásadě neexistuje důvod, proč by chápání pojmu „soukromý život“ mělo vylučovat aktivitu profesní či obchodní povahy (viz rozsudek ve věci Niemietz v. Německo*) ze dne 16. prosince 1992, Serie A č. 251-B, str. 33 až 34, § 29 a výše citovaný rozsudek ve věci Halford. str. 1015-16. § 42).

Tato široká interpretace se shoduje s interpretací Úmluvy Rady Evropy ze dne 28. ledna 1981 o ochraně jednotlivců při automatickém zpracování osobních údajů, která v stoupila v platnost dne 1. října 1985, jejímž účelem je „zaručit na území každé smluvní strany každému jednotlivci ... respektování jeho práv a základních svobod, zejména jeho práva na soukromí s přihlédnutím k automatickému zpracování osobních údajů o jeho osobě“ (článek 1). přičemž se tyto osobní údaje definují jako „každá informace týkající se každého identifikovaného nebo identifikovatelného jednotlivce“ (článek 2).

66. V daném případě Soud konstatuje, že o stěžovateli byla vyplněna karta, v níž bylo uvedeno, že je „v kontaktu s ruským velvyslanectvím“ a provozuje „obchody různého druhu se společnostmi (A.)“ (viz výše odstavce 15 a 18).
67. Soud konstatuje, že tyto podrobnosti nesporně jsou údaji o „soukromém životě“ stěžovatele a že proto i na tuto stížnost je článek 8 aplikovatelný.
68. Soulad s článkem 8
69. Zda došlo k zasahování
70. Vláda namítla, že otázka, zda došlo k zasahování ve smyslu článku 8 Úmluvy, zůstává otevřená, protože „karta neobsahovala žádné citlivé informace o soukromém životě stěžovatele“, že stěžovatel „neměl v žádném případě potíže v důsledku založení a uložení své karty“, že do karty „s největší pravděpodobností nikdy nenahlédla třetí strana“.
71. Soud připomíná, že uchovávání dat týkajících se soukromého života jednotlivce státním orgánem znamená zasahování ve smyslu článku 8. Následné použití uchovávané informace nemá na tento nálezh žádný vliv (viz. mutatis mutandis. výše citovaný rozsudek ve věci Leander, str. 22, § 48 a výše citovaný rozsudek ve věci Kopp, str. 540, § 53).
72. V daném případě Soud poznamenává, že karta obsahující data týkající se soukromého života stěžovatele byla vyplněna Úřadem veřejného prokurátora a uložena v rejstříku karet Konfederace. V léto souvislosti Soud poukazuje na to, že mu nepřísluší spekulovat o tom, zda informace shromažďované o stěžovateli byli citlivé či nikoli nebo zda měl stěžovatel nějaké potíže. Soudu postačí konstatovat, že údaje týkající se soukromého života stěžovatele byly uchovávány státním orgánem, k tomu, aby si učinil v daném případě závěr, že založení a uložení napadané karty znamenalo zasahování do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého života ve smyslu článku 8.
73. Oprávněnost zasahování
74. Takovéto zasahování je porušením článku 8, pokud není „v souladu se zákonem“, nesleduje jeden nebo více legitimních cílů uvedených v odstavci 2 a navíc pokud není nezbytné v demokratické společnosti k dosažení těchto úkolů.

(a) Bylo zasahování „v souladu se zákonem“?

72. Stěžovatel uvedl, že neexistoval žádný právní základ pro to, aby o jeho osobě byla založena a uložena karta. Zejména tvrdil, že oddíl 17(3) FCPA nezmocňuje federální policii k tomu, aby zaznamenávala výsledky svých sledování. Pokud jde o směrnice Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelné na zpracování osobních dat ve federální správě, ty byly vypracovány pro úředníky státní správy a nejsou tudíž dostatečně jasné a přesné, aby umožnily občanům ujistit se o svých právech a povinnostech.

Podle jeho tvrzení tudíž státní orgány nejednaly v souladu s platnými pravidly, jelikož oddíl 66 (1 ter) FCPA a oddíl 414 směrnic Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelných na zpracování osobních dat ve federální správě stanoví, že záznamy, u kterých se ukázalo, že nejsou nezbytné k vedení vyšetřování, mají být zničeny.

Závěrem stěžovatel poukázal na to, že legislativa, která vstoupila v platnost počátkem devadesátých let, poté co propukla takzvaná aféra kolem „rejstříku karet“, nedává možnost zahájit soudní řízení s cílem zničit kartu. Proto podle federálního dekretu ze dne 9. října 1992 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora a podle nařízení Federální rady ze dne 20. ledna 1993 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora jsou karty uchovávány ve federálním archivu a všechno, co zainteresované osoby mohou udělat, je nechat si ze svých karet udělat anotace, pokud s jejich obsahem nesouhlasí.

73. Komise se stěžovatelem souhlasila. Zejména konstatovala, že směrnice Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelné na zpracování osobních dat ve federální správě jsou

nedostatečně přesné a že pouze předpokládají, že existuje právní základ pro uchovávání informací, aniž by samy takový základ poskytovaly.

74. Vláda uvedla, že švýcarský právní systém poskytuje dostatečně přístupný a předvídatelný právní základ s ohledem na „zvláštní povahu lajných opatření v oblasti národní bezpečnosti“. Před rokem 1990, jak Vláda uvedla, se napadaná opatření opírala především o oddíl 17(3) FCPA a o článek 1 dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora, jehož ustanovení dostala konkrétní formu ve směrnících Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelných na zpracování osobních dat ve federální správě. Vláda poukázala na to, že tyto směrnice byly publikovány ve Federal Gazette (FF 1981. 1. str. 1314).

Vláda uvedla, že po roce 1990 bylo vydáno několik předpisů o zpracování dokumentů obsahujících osobní data a o nahlížení do nich, zejména nařízení Federální rady ze dne 5. března 1990 o zpracování dokumentů o federální státní bezpečnosti, federální dekret ze dne 9. října 1992 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora a nařízení Federální rady ze dne 20. ledna 1993 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora.

(i) Založení karty

75. Soud poznamenává, že v prosinci 1991. kdy byla karta o stěžovateli vytvořena, byl v platnosti federální zákon o trestním řízení, dekret Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora a směrnice Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelné na zpracování osobních dat ve federální správě. Žádný z těchto předpisů však výslovně nezmiňuje existenci rejstříku vedeného Úřadem federálního veřejného prokurátora, což vyvolává otázku, zda existuje „právní základ ve švýcarském právu“ pro tvorbu daných karet, a pokud ano, zda tento právní základ byl „přístupný“ (viz výše citovaný rozsudek ve věci Leander. str. 23. § 51). V léto souvislosti Soud konstatuje, že směrnice Federální rady ze dne 16. března 1981 byly především vydány pro personál státní správy.

V daném případě však Soud neshledává nezbytným o této věci rozhodovat, jelikož i za předpokladu, že existoval právní základ pro vytvoření karty v prosinci 1981. tento právní základ nebyl „předvídatelný“.

76. Soud již konstatoval výše (viz odstavce 58 a 59), že oddíl 17(3) FCPA a článek 1 dekretu Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora byly koncipovány v příliš obecných pojmech, aby uspokojily požadavek předvídatelnosti v oblasti odposlouchávání telefonů. Z důvodů, které již byly uvedeny. Soud dochází ke stejnému závěru ohledně vytvoření karty o stěžovateli.

Pokud jde o směrnice Federální rady ze dne 16. března 1981 aplikovatelné na zpracování osobních dat ve státní správě, ty stanoví některé obecné zásady, například že „musí existovat právní základ pro zpracování osobních dat“ (oddíl 411) nebo že „osobní údaje mohou být zpracovávány pouze pro velmi specifické účely“ (oddíl 412), avšak neobsahují žádné vhodné ustanovení ohledně rozsahu a podmínek výkonu pravomoci svěřené Úřadu federálního veřejného prokurátora zaznamenával o uchovávat informace; nespécifikují tudíž podmínky, za nichž mohou být karty vytvářeny, postupy, jež by se měly dodržovat, informace, které mohou být uchovávány, či komentáře, jež by mohly být zakázány.

Takové směrnice jako federální zákon o trestním řízení a dekret Federální rady ze dne 29. dubna 1958 o policejní službě Úřadu federálního veřejného prokurátora nelze pokládat za dostatečně jasné a podrobné, aby garantovaly adekvátní ochranu proti zasahování orgánů do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého života.

77. Vytvoření karty o stěžovateli tudíž nebylo „v souladu se zákonem“ ve smyslu článku 8 Úmluvy.

(ii) Uložení karty

78. Soud poukazuje především na to, že by se zdálo nepravděpodobným, kdyby uložení karty, která nebyla vytvořena „v souladu se zákonem“, splňovalo tento požadavek.

Kromě toho Soud konstatuje, že švýcarské právo, jak před rokem 1990. tak i po něm, výslovně stanovilo, že údaje, jež se ukázaly jako nikoli „nezbytné“ nebo „neplnily již svůj účel“, mají být zničeny (oddíl 66/1 ter/FCPA, oddíl 414 směrnice Federální rady ze 16. března 1981 aplikovatelné na zpracování osobních údajů ve federální správě a článek 7 federálního dekretu ze dne 9. října 1992 o nahlížení do dokumentů Úřadu federálního veřejného prokurátora).

V daném případě státní orgány nezničily uložené informace, když se ukázalo, že se nepřipravuje žádný trestný čin, jak konstatoval Federální soud ve svém rozsudku ze dne 14. září 1994.

79. Z těchto důvodů nebylo uložení karty stěžovatele „v souladu se zákonem“ ve smyslu článku 8 Úmluvy.

80. Soud dospívá k závěru, že jak vytvoření napadené karty Úřadem federálního veřejného prokurátora, tak její uložení v rejstříku karet Konfederace znamenalo zásah do soukromého života stěžovatele, o němž nelze tvrdit, že byl „v souladu se zákonem“, jelikož švýcarský zákon neupravuje dostatečně jasně rozsah a podmínky diskreční pravomoci státních orgánů v oblasti, která se posuzuje. Z toho vyplývá, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy.

(b) Účel a nezbytnost zásahu

81. S přihlédnutím k výše uvedenému závěru nepokládá Soud za nezbytné zkoumat, zda byly splněny další požadavky odstavce 2 článku 8.

III. Údajné porušení článku 13 Úmluvy

82. Stěžovatel rovněž tvrdil, že byl porušen článek 13 Úmluvy, který zní takto:

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

1. Předběžná námitka Vlády
2. Vláda poznamenala, že stěžovatel nezopakoval svou stížnost týkající se článku 13 Úmluvy ve svém podání ze dne 11. května 1999. Na základě toho Vláda usoudila, že není třeba se touto otázkou zabývat.
3. Soud konstatuje, že stěžovatel odkazoval na článek 13 před Komisí, že Komise tuto stížnost posuzovala ve své zprávě ze dne 20. května 1998 a že poté, co vyzvala stěžovatele k tomu, aby předložil Soudu podklady vztahující se k otázkám vyvolaným tímto případem, který byl Komisí prohlášen za přijatelný, stěžovatel předložil připomínky k článku 13 ve své zprávě, která byla založena do spisu 14. června 1999.

V souladu s tím má Soud za to, že stěžovatel neprojevil úmysl vzdát se před ním své stížnosti na porušení článku 13 Úmluvy, které již namítal před Komisí. Proto nelze předběžnou námitku Vlády uznat.

1. Meritum stížnosti
2. Stěžovatel tvrdil, že neměl „účinný právní prostředek nápravy“, jelikož nemohl před

Federálním soudem nastolit otázku, zdaje odposlech telefonu a vytvoření a uložení karty legální.

3. Komise konstatovala, že správní žaloba podaná stěžovatelem znamenala „účinný právní prostředek nápravy“.
4. Vláda s tímto nálezem souhlasila. Vláda zdůraznila, že podáním správní žaloby u Federálního soudu sledoval stěžovatel získání náhrady za morální škodu a alternativně požadoval rozhodnutí v tom smyslu, že vytvoření karty o jeho osobě bylo protiprávní.
5. Soud především připomíná, že v případech vycházejících z individuálních stížností není úkolem Soudu abstraktně přezkoumávat relevantní právní předpisy či praxi; Soud se musí v nejvyšší možné míře omezit, aniž by přehlížel obecné souvislosti, na posuzování otázek nastolených případem, kterým se zabývá (viz rozsudek ve věci *Holy Monasteries v. Řecko* ze dne 9. prosince 1994. Serie A č. 301-A. str. 30-31, § 55).

Dále pak Soud poznamenává, že článek 13 Úmluvy vyžaduje, aby každý jednotlivec, který se pokládá za poškozeného opatřením údajně odporujícím Úmluvě, měl právní prostředek nápravy před národním orgánem, aby jednak bylo o jeho žalobě rozhodnuto a jednak aby, jeli to vhodné, dosáhl nápravy (viz výše citovaný rozsudek ve věci *Leander*, str. 29-30, § 77). Toto ustanovení však nevyžaduje jistotu, že výsledek bude příznivý (viz rozsudek ve věci *D. v. Spojené království* ze dne 2. května 1997. Reports 1997-III. str. 798, § 71).

89. V daném případě Soud poznamenává, že stěžovatel mohl nahlédnout do své karty, jakmile o to požádal, v roce 1990, když se veřejnost dověděla o existenci rejstříku karet vedeném Úřadem federálního veřejného prokurátora. Soud rovněž poukazuje na to, že stěžovatel podal správní žalobu u Federálního soudu a že při této příležitosti si mohl stěžovat za první na neexistující právní základ pro odposlech telefonu a pro vytvoření jeho karty a za druhé na neexistující „účinný právní prostředek nápravy“ proti těmto opatřením. Soud poznamenává, že Federální soud měl pravomoc rozhodnout o těchto stížnostech a že je řádně posoudil. V této souvislosti Soud připomíná, že pouhá skutečnost, že všechny požadavky stěžovatele byly zamítnuty, není postačující pro to, aby bylo možné určit, zda byla správní žaloba „účinná“ či nikoli.

90. Stěžovatel tudíž měl účinný právní prostředek nápravy podle švýcarského práva k tomu, aby si stěžoval na údajné porušení Úmluvy. Proto článek 13 nebyl porušen.

91. Aplikace článku 41 Úmluvy

92. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda
2. Stěžovatel požadoval 1000 švýcarských franků (CHF) jako náhradu morální škody, přičemž nepožadoval žádnou náhradu hmotné škody.
3. Vláda tvrdila, že pokud Soud shledá porušení Úmluvy, pak bude morální škoda adekvátně kompenzována publicitou, jež se rozsudku dostane.
4. Soud má za to, že morální škoda je adekvátně kompenzována nálezem porušení článku 8 Úmluvy.
5. Náklady a výdaje
6. Stěžovatel rovněž požadoval 7082,15 CHF jako náhradu svých nákladů a výdajů řízení před orgány Úmluvy.
7. Vláda prohlásila, že ve světle okolností daných tímto případem a s přihlédnutím k částkám, které Soud přiznal u jiných stížností proti Švýcarsku, je připravena zaplatit 5000 CHF.
8. Soud má za to, že požadavek na úhradu nákladů a výdajů je rozumný a že by měl být přiznán v plné výši.

9. Úroky z prodlení
10. V souladu s informacemi, jež má Soud k dispozici, činí zákonná roční úroková míra aplikovatelná ve Švýcarsku ke dni přijetí tohoto rozsudku 5 %

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Konstatuje, že byl porušen článek 8 Úmluvy z důvodu přerušení telefonického hovoru;
2. Konstatuje, že byl porušen článek 8 Úmluvy z důvodu vytvoření a uložení informační karty;
3. Zamítá předběžnou námitku Vlády týkající se článku 13 Úmluvy;
4. Konstatuje, že článek 13 Úmluvy nebyl porušen;
5. Konstatuje, že tento rozsudek sám o sobě znamená dostatečné spravedlivé zadostiučinění, pokud jde o morální škodu, kterou stěžovatel utrpěl;
6. Konstatuje, že

(a) žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli v tříměsíční lhůtě 7082.15 (sedm tisíc osmdesát dva švýcarských franků a patnáct centimů) jako úhradu nákladů a výdajů;

(b) z této částky budou zaplaceny roční úroky ve výši 5 % po uplynutí výše uvedené tříměsíční lhůty až do urovnání;

7. Zamítá zbývající část požadavku na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém a francouzském jazyce a vyhlášeno na veřejném zasedání v Paláci lidských práv ve Strashourgu dne 16. února 2000.

Michele DE SALVIA

tajemník Soudu

Elizabeth PALMOVÁ

Předsedkyně

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strashourgu - přílohový sešit XIV/98. Rozsudek ES o stížnosti č. 20605/92, sir. 2.

*) Viz výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strashourgu - přílohový sešit VIII/96. Rozhodnutí ES o stížnosti č. 13710/88. sir 10.